За Українську Самостійну Соборну Державу!

Воля Народам! Воля Людині!

ВИДАЄ ПОЛІТИЧНИЙ ВІДДІЛ УПА

РІК І. ЛИСТОПАД 1943 Р. Ч. 5.

Г.Ярославенко.

Від перемоги духу до перемоги зброї

Історія наших збройних змагань знає багато переможних боїв: походи Олега та Святослава, Жовті Води, Корсунь, Пилявці, Конотоп—усі ці та інші величні перемоги України стали не тільки гордістю її історії, але й вічним джерелом сили для всіх українських поколінь.

Але є також у нашій історії бої, оповиті кривавою багряницею легенди, бої не менше героїчні від перших, дарма, що з військового боку — це поразки.

До таких подій належить Базар.

Цей Базар, що був останнім акордом визвольної боротьби 1917-21 рр., що став величним днем перемоги вільного українського духу над диким варварством імперіялістичної Москви. Бо хоч більшовицький наїзник закатував 359 Героїв Базару, то духу їхнього він не зламав і не підкорив собі. Не на ганебну службу ворогам, а на свідому смерть пішли мужні Герої Базару, кидаючи перед смертю устами козака Щербака гордий виклик більшовицькому наїзникові, й заповідаючи йому помсту з рук прийдешніх поколінь. Кажись у безсилній люті червоний кат—сила його кулака розвіялась перед силою духу жменьки незламних лицарів. Що для них звичайний людський страх, що їм тортури, муки, смерть? Ідея визволення рідного народу робила їх безстрашними, витривалими на всі страждання, непохитними перед смертю. Ця ідея і віра їхня казала їм над братньою могилою, перед більшовицькими скорострілами співати „Ще не вмерла", казала їм вмирати з гордо піднесеним чолом переможця.

Бо й справді—не була незвичайна смерть. Незвичайність її в тому, що була вона свідома, глибоко пережита, грунтовно передумана і в усіх своїх далекосяжних наслідках для морального зросту української нації належно зважена.

„Путь на Голготу велична тоді, коли знає людина, куди й за що йде". Ці Лесині слова дуже влучно схоплюють незвичайність цієї смерти, смерти в боротьбі, і мало того—смерти—як боротьби, як останнього засобу боротьби. Бо гордa й непримиренна смерть Героїв Базару була тією останньою кулею, що її вони випустили в ворога, коли набійниці в крісах були вже порожні, бо смертю своєю вони до кінця боролися, вбивали ворожу ідею, а обороняли свою.

Щербакові слова над могилою під Базаром виявилися непомильними. Козаки Української Повстанчої Армії є тими, що їх він провістив на повсякчасний страх і неминучу загибіль московським імперіялістичним гнобителям. Свідомі майбутнього нашого приходу в українську історію, пішли Герої Базару на смерть.

Але наша поява в історії ще не дає вічним тіням Героїв Базару повного здійснення їхніх мрій,—дати її може тільки побудова Української Держави.

Обов'язком Героїв Базару було добути моральну перемогу, конче потрібну для духового зцілення нашої нації, і вони цей обов'язок з честю виконали. Наш обов'язок—на грунті їхньої моральної перемоги здобути перемогу воєнну. Повторити Базар ні в якому разі не сміємо, бо якщо 1921 р. був необхідним і справді чудотворним ліком на рани знеможеної нації, то в наші дні він заподіяв би їй тільки новий біль, біль, що на нього, хто зна, чи вдалося б якомусь наступному поколінню знайти лік. Ворога мусимо перемогти військово, фізично,—інакше заперечимо доцільність героїчної смерти під Базаром і назавжди розвіємо ту легенду, що її вони створили.

У день, коли тіні безсмертних Героїв Базару невидимо сходять на криваві бойовища і оглядають плід своєї геройської смерти: нас і нашу боротьбу,—єдиним серцем і устами вимовляємо великі слова присяги: „Ми, що зродилися із Вашої смерти, присягаємо Вам крізь полум'я боїв перенести Ваші святі заповіти і скласти їх у державному храмові. Ви перемогли ворога силою Духу, ми переможемо його силою Зброї".

З бойових фронтів Української Повстанчої Армії

Кожний бій Української Повстанчої Армії, що його зводить вона з московським та німецьким загарбниками,—це з одного боку доказ її сили й нестримного росту, а з другого—доказ безпорадности й безсилля наїзників на українських землях. Бо УПА, це добровільна армія українського народу, це найрідніша його дитина, найчистіший вияв його сили й життєвої снаги. І як може встоятися займанець на українській землі, яку він підступом і насильством загарбав для своїх імперіялістичних інтересів, коли проти нього організовано наступає цілий народ, коли під його хижацькими ногами горить ціла українська земля? А горить вона щораз сильніше, щораз ширші простори охоплює повстанче полум'я, щораз міцніше припікає воно брудні руки московського та німецького поневолювачів. Безжалісна рука УПА сягає в найбільш закриті сховища окупантів, витягає їх на світло денне і карає по заслузі. Перед гнівом народу не втіче ні один окупант.

Катюзі по заслузі

Німецькі жандарми замовили в с. Острові (Луччина) 20 робітників до державного маєтку. Кожний робітник мав принести з собою для німаків одну літру молока і курку. Розуміється, що ніхто з села й не думав виконувати наказів німаків. Не діждавшись робітників з молоком і курми, вирушила німота на с. Острів, щоб його пограбувати і спалити. Повстанчий відділ, що зробив на дорозі засідку, підпустив німецьких злодіїв на кілька метрів до себе і сікнув по них зі скорострілів. Перелякані німці пішли врозтіч, залишивши 24 вбитих і 15 ранених. Повстанці здобули зброю, амуніцію, коні й вози.

У Підгайцях (Луччина) загін повстанців відбив від німаків награбоване в селян добро: 98 корів, 45 коней, 36 свиней, 10 центнерів муки, 15 центнерів соли, упряж, 800 літрів бензини, 800 літрів нафти.

У с. Мительно повстанці зробили наскок на маєток, де сиділа німецька жандармерія разом зі своїми вислужниками — поляками. Маєток спалено, а багато німців і поляків побито, здобуто зброю.

На станції Олика повстанці розбили агентурне польське кубло, звідки систематично виїжджали поляки разом з гестапівцями й жандармами на погром в українські села. Лядські недобитки в паніці втікали до Луцька. Їхні опікуни німаки не тільки не оборонили їх, але ще й один із них сказав: „Я сам постараюся, щоб решту ляхів постріляли німці".

26

Грабіжницький похід не вдався

У деяких незалісених теренах німці намагалися останніми часами зліквідувати повністю український повстанчий рух, при тому стероризувати населення, набрати людей в Німеччину на роботу й пограбувати села. Так було в Крем'янеччині, Дубенщині, Луччині, Горохівщині і Володимирщині. Цей широкозадуманий німецький протиповстанчий похід проходив двома способами: дикі наїзди і нальоти. До походу втягнули німаки всі свої теренові сили, а також відділи зі східних теренів. Наступ німцям цілковито не вдався. Зловили кількох людей, але вони по дорозі до таборів майже всі повтікали. Розграбили кілька сіл і спалили малий загайник, в якому, на їх думку, мали перебувати повстанці. В усіх загрожених теренах відділи УПА поставили рішучий опір. І так, у бою біля Антоновець повстанчий загін розбив цілковито наступаючих німців. Біля Майдану, Іланиці, Кирилівки, Любомирки, Березя, Завидова та інших місцевостей у тяжких і легких боях повстанці дали гідну відповідь німецькій сарані й розгромили її по цілому терені. В усіх цих боях з УПА німці втратили кількасот вбитими і раненими, багато зброї, амуніції і військового майна. Недобитки знову повернулись до своїх осередків, більші і менші міста, окопалися в них, обложилися гарматами і танками та заливують свої рани.

Німецькі загарбники гублять свої голови

Під кінець вересня загін УПА ударив по відділі німців коло с. Колодежі, зайняв їхні становища, багато німців було вбито, багато ранено.

У селі Зимно коло Володимира-Волинського повстанці розбили банду лохів—німецьких вислужників, що їхали грабувати села. У бою вбито 45 поляків, здобуто зброю.

До Суходолу приїхали німецькі жандарми разом з поляками забирати збіжжя. Сільська самооборона зустріла їх вогнем. Грабіжники залишили 3 авта та 15 трупів, а самі стримголов втікали до Володимира.

У Туличові (Ковельщина) німецько-польська банда вбила кільканадцять людей і спалила село. Знищила також сусідню чеську колонію. Відділ УПА разом з сільською самообороною виступив на оборону покривджених чехів, що з давен-давна жили в мирі та злагоді з українським населенням, та перетяв дорогу грабіжникам. Зав'язався бій. 180 німецьких і польських трупів всіяли поле бою, спалено 8 машин. Здобуто зброю, одяг, харчі, польову кухню, відбито награбоване майно.

Біля с.Пільсови (Горохівщина) вбито в бою 42 німців, 15 ранено, спалено 5 авт, здобуто 8 фіксок, 40 гранат, багато амуніції. Це були самі гестаповці. Шість із них—це високі гітлерівські достойники, між ними шеф департаменту по винищуванню повстанців.

Повстанці б'ють червоних бандитів

Винищуючи гітлерівських посіпак, повстанчі загони безпощадно розправляються також з червоними бандами, що позначують свій шлях грабунками, примусовою мобілізацією населення та мордуванням мирних українських людей. У вересні повстанці розігнали більшовицьку банду над Бугом. Втрати червоних—250 вбитими та близько 200 ранених. Здобуто зброю.

У Берестейщині і Кобринщині грабіжницькі відділи червоних намагаються переводити мобілізацію, починаючи з 1905 р. народження, але населення втікає перед ними, а самооборона й повстанчі загони розбивають їх при кожній нагоді. Те саме в Сарненщині й Столинщині. Матеріяльний і моральний стан більшовицьких „стрялів" дуже незавидний. Голі, босі, голодні. Гнячаць, грабують кожний на власну руку, б'ються між собою. Командний склад—пасапортисти, прислані з Москви, а бійці—це дезертири, вороги та кримінальні злочинці. Ці банди поставили перед собою одну ціль — це грабунок і розбій. На Поліссі йдуть постійні бої повстанців з цими так зва-

ними „партизанами“.

У Коростенському, Андрушівському, Фастівському районах загони УПА розбили кілька більшовицьких відділів, здобули зброю, підводи з награбованим майном, багато амуніції. В боях червоні втратили кількасот убитими й раненими. З українськими повстанчими загонами червоні не люблять зустрічатися, бояться. Була окрема інструкція у них, де сказано, що при зустрічі з українськими повстанцями „стреляй і давай ла-та-та (удірай)“.

У Білоцерківських і Яруновецьких лісах УПА цілковито спаралізувала більшовицьку бандитську роботу, знищивши понад 40 провідників червоних банд.

На межі Галичини й Волині, біля Кунева, повстанці розбили в жовтні недобитків червоних партизанів Колпакова, що верталися з Галичини. В цьому ж терені знищено відділ червоних (понад 200) біля Верхова, що прибули зі Славутських лісів.

Не дамо хліба червоним злодіям!

До червоних населення ставиться явно вороже. У с. Борщівка, Сатанівського району, підчас грабунку зайшли більшовики до одної жінки в хату. Вона, щоб не дати їм нічого їсти, перед їхніми очима кинула глечик з молоком на землю, кажучи: „А доки це ви будете мене грабувати? Двадцять років грабували, думала — вже пішли, а тут маєш, знов їх чорт приніс і знову грабують“. Червоні розбійники застрелили жінку, що відважно сказала їм правду в очі.

Пліч-о-пліч

Залили за шкуру сала більшовики не лише українцям, але всім поневоленим народам Сходу. І тепер плече-в-плече з УПА виступають усі поневолені народи Сходу та в боротьбі відплачують кривавим займанням за всі заподіяні їм кривди, гуртують сили для визволення своїх земель. У боях з більшовиками й німцями вони виявляють справжнє геройство, самопосвяту й високу ідейність. В одному загоні УПА, що діє на Житомирщині, визначився особливо повстанець — татарин Арсен, що здобув від червоних гранатомет, перестріляв зі свого кулемета гранатометчиків і безстрашно пішов у дальший наступ.

Кулеметчик — кавказець Міша, визначився у бою з більшовиками під Теремном й біля Верхова на Волині. Молодий, веселий, відважний та винахідливий повстанець ніколи не втрачає бадьорого настрою, навіть у найбільшій небезпеці.

В одному бою Міша, побачивши червоного бандита на дереві, що обстрілював з кулемета повстанців, підступив до нього зовсім близько і, весело промовляючи, збив червону „птицю“, добув кулемет і пішов далі в бій.

Велику лицарськість та відвагу виявили три грузини, що в бою з червоними, не дивлячись на небезпеку, підібрали ранених повстанців. При тому одного грузина ранили червоні.

Лави поневолених народів при УПА ростуть з дня на день. Ідея визволення та спільна боротьба зі спільним ворогом єднає їх з українцями в одну міцну армію, яка не складає зброї перед жодною ворожою силою, і в кожній найгрізнішій навіть ситуації буде продовжувати боротьбу.—

Андрій Заєць

РОЗШУК

Розшук — це забезпечення відділу в марші. Він складається, звичайно, з трьох людей (командира і двох козаків).

Завдання розшуків: перешукати поземелля та забезпечити дорогу нашим маршуючим відділам, а також унеможливлювати ворогові заскочення цих відділів.

Розізнаємо такі розшуки: головні (забезпечують відділ спереду)
— бічні (забезпечують відділ збоку)
— тилові (забезпечують відділ у тилах).

Розшуки йдуть, звичайно, на зорову віддаль від маршуючого відділу, в

бойовій готовості. Кріси несуть у руках готові до пострілу, багнет на крісі, гранати відбезпечені, протигази в бойовій готовості.

Розшуки не сміють іти разом, їм треба розійтись на таку віддаль, щоб могти порозуміватись між собою півголосом або шепотом (30—50 мт.).

Командир розшуку йде по середині між обома розшуками, тримаючи зоровий зв'язок зі своїм зверхником. Крім того, перед кожною відправою розшуків, командир відділу повинен дати розшукам умовні знаки та напрямок маршу і місце збірки на випадок, коли б відділ у полі розбігся. Розшуки забезпечують самі себе зоренням, використовуючи поземелля.

У відкритому терені: розшуки йдуть у віддалі 400—500 мт. від відділу. Всякі предмети в терені розшуки мусять старанно розглянути. Розшуки йдуть стрибками, це означає, що вони переходять від одного пункту до другого, де зупиняються, надслухують, приглядаються до поземелля, перешукують його. Розшукові не можна залишити жодного місця, не перешукавши його, наприклад: кущі, ліски, яри, забудування і т. д. У таких місцях, звичайно, сидить ворожий секрет, спостерігач чи засідка, що може розшуки пропустити, але зате вдарити на головний відділ. Відділ, що йде за розшуками, певний у тому, що вони старанно терен перешукують і загрози, покищо, жодної немає. Тому розшуки мусять виконувати своє завдання солідно. Командир ввесь час повинен мати розшуки в своєму полі зору, при цій умові вони зможуть забезпечити відділ. Коли розшуки бачать перед собою якісь підозрілі речі в терені, мусять підходити до них бігом і перешукати їх, поки відділ наблизиться до них. Коли відділ наблизився, розшуки відходять далі.

Маршуючи дорогою чи сошами, розшуки йдуть ровами (канавами, рівчаками), один правим, а другий — лівим боком. Якщо дорога веде глибоким яром, де є високий берег так, що не можна бачити, що діється вгорі, розшуки обов'язково йдуть берегом. Командир розшуку може йти дорогою.

Поведінка в лісі: до лісу розшуки мусять підходити обережно, але бігцем, щоб якнайскоріше досягти узлісся. Увійшовши в ліс, розшуки мусять перешукати узлісся на 150—200 мт. ширини та підождати поки в ліс увійде відділ. Підождати треба тому, щоб розшуки в лісі не втратили зв'язку з відділами; якщо відділ ще далеко від лісу, а розшуки пішли далі, то ворог має час підсунутись з глибини лісу на те місце, куди буде проходити відділ. У лісі віддаль розшуків од відділу зменшена. Треба звертати увагу на дерева, кожний кущ, ярок і самому ховатися поза деревами. Не йти дорогами, а поміж деревами за кілька метрів від дороги. Докладно перешукати узгір'я, але самому не проходити верхами горбів, щоб не викрити себе перед ворогом. Дотримувати тишу. Йдучи лісом, час-від-часу треба зупинитись і прислухатися. Уникати в лісі галявин, а якщо треба проходити галявиною, то мусимо насамперед з-за дерев розглянути добре галявину, а потім стрибками перебігти її, перешукати ліс за галявиною та підождати на відділ, що проходитиме нею. У гущавині чи в підшитому лісі вважати на дотримування зв'язку з відділом. Йдучи, не ступати цілою стопою на сухе гілля, бо воно тріщить під ногами і виявляє розшук. Виходячи з лісу, розшуки йдуть якнайскоріше вперед, щоб розшукати та забезпечити якнайбільше шляху, що ним проходитиме відділ.

Поведінка розшуків у селі чи в місті: входячи в село (місто) чи в якусь іншу оселю, треба бути дуже обережним. Перешукати край оселі, здобути в людей відомості про ворога та обережно посуватися вперед. Ідучи вулицями, звертати увагу на те, що діється навкоруги, на дахах, на вікнах у будинках та інші речі. Розшук, що йде правим боком вулиці, дивиться пильно ліворуч, а лівий — праворуч. Підозрілих людей, або таких, що втікають від маршуючого відділу, розшук затримує і віддає свому командирові. З оселі вирушають розшуки також бігцем, щоб якнайшвидше відбитися від села та обняти якнайбільше терену своїм зоренням.

У гористому терені: на горбовині розшуки виходять дуже швидко, біжучи; вийшовши на горбовину, один розшук іде ліворуч, а другий праворуч яких п'ятдесят метрів здовж дороги (роблять т. зв. петлю). Таким чином вони перешукують горбовину. Коли розшуки закінчили перешукування, тоді відділ виходить собі це нечисто на горбовину. Якщо розшуки не вийшли на горбовину й

не перешукали її, відділ не може пересуватися далі тому, що в такому терені може бути дуже часто ворожа засідка; їй легко обстріляти відділ і втекти. Проходячи горбовину треба схилитись, щоб нас ніхто не помітив, а водночас – дивитися вперед та на боки.

Проходити через залізниці, соші, перехрестя доріг розшуки мусять ще обережніше. У закритому терені чи вночі треба йти помалу. Кожних 100 мт. зупинитись, прилягти до землі і прислухатись. У відкритому терені чи вдень можна йти скоріше. Також і тут розшуки не йдуть дорогою, лише сходять з неї і йдуть яких 30—50 мт. від дороги. Командир розшуку весь час йде дорогою і, зорячи за обома розшуками, тримає зв'язок зі своїм відділом. Коли так розшуки дійдуть до соші чи залізниці, тоді стають, зупиняються і розглядаються праворуч, ліворуч і перед собою, опісля перестрибують через сошу чи залізницю і йдуть понад дорогою; на віддалі 500 мт. від соші чи залізниці вони можуть знову зійти на свою дорогу. Розшук мусить пам'ятати, що на сошах, залізницях, перехрестях доріг ворог дуже часто робить засідки.

Перехід через річку: до річки розшуки підходять так, як і до соші, перешукують берег і стараються перепрвитись. Якщо є брід, один розшук переходить і перешукує другий берег. Стрільці залягають на становищі готові до оборони свого друга, а після перешукання ідуть за ним. Якщо немає броду чи човна (або якщо нема змоги збудувати моста чи сплавів), тоді розшуки перепливають річку. Звичайно при переході річок треба мати шнур, щоб скоро притягати козаків з їх вантажами.

Перехід через мости: розшуки переходять бігцем, переглядаючи добре міст та перешукуючи кругом його терен.

У багнистому терені: розшуки все тримаються якихось кущиків, горбків чи трави і т. п., бо ґрунт в такому місці твердіший, у такому терені треба йти поволі, не бігти, а коли зустрінеться таке місце, де земля вгинається і ноги грузнуть, розшук мусить залягти, щоб своїм тягарем тіла захопити якнайбільшу поверхню терену. Таке місце треба покинути та шукати переходу десь інше, а якщо небагато такого терену, можна старатись пройти його плазом.

Бій під Радовичами

(Оповідання учасника)

Якраз у тому місці, де ковельський залізничий шлях розгалужується в напрямках Луцька й Володимира, лежить, створена за недавньої польської займанщини польська колонія Засмики. Ця колонія завжди була гніздом ворожих українському народові елементів, які останнім часом разом з німецькими імперіялістами виступили до відвертої протиукраїнської акції. Кількатисячна банда озброєних і неозброєних ляхів, що зібралась в Засмиках, та яких підтримувала німецька жандармерія, завдавала величезних шкод довколишньому українському населенню.

Щоб зліквідувати це вороже гніздо, командир загону УПА Руцій підтягнув сюди на 8 вересня ц. р. відповідні сили, над якими прийняв команду командир Вовчок.

Саме йшли приготування до наступу і окремі сотні відповідно до наказу командира Вовчка займали визначені бойові становища, коли несподівано о 10-тій годині зі сторони Ковля під'їхали автами німці, що вибрались були, мабуть, на свою чергову „героїсько-культурну" виправу проти безборонних наших селян. На це вказувала їхня кількість, що доходила до 470 осіб.

Не маючи ні хвилини часу, командир Вовчок дав наказ першій пробойовій сотні заатакувати ворасників. З усією завзятістю вдарила перша сотня по німцях, що широкою розстрільчою посувалися вперед. Зло між лав попадали вбиті й ранені. Командир Вовчок наказав II-ій сотні несподівано вдарити з крила. Цього удару німці не видержали та почали панічно втікати, залишивши на полі бою 40 своїх трупів. Не маючи на кому зігнати своєї люті, вони спалили підчас відступу частину села Радовичі та цілу сусідню чеську колонію, звідкіль люди повтікали, як тільки почули перший бій. Загалом бій того дня тривав п'ять годин та закінчився повним успіхом повстанців. Крім згаданих вже 40 вбитих, в руки повстанців попало 11 живих німців, 4 кулемети і 70 крісів.

Знаючи з досвіду, що німці після невдалого бою з повстанцями люблять черговиго дня вислати на те саме місце більшу силу, щоб помститись коли не на повстанцях, то

Уночі: розшуки працюють так, як і вдень, але віддаль між ними мусить бути зменшена. Треба дотримуватись суворої тиші. Речі всі на собі треба сильно зв'язати, прикріпити до себе, щоб нічого не брящало. Уникати незатінених місць: дороги, піску і т. п., йти по траві чи полем, не виходити на горби, бо на тлі неба з долини їх дуже добре видно; коли ж треба конче пройти, тоді слід низько зігнутись, прилутися до землі і повзти. У лісі треба зважати, щоб не згубити зв'язку. У багнистому терені дивитись, щоб не попасти на багно і не загрузнути. Уночі, у відкритому терені треба що 200 мт., а в закритому терені що 100 мт. зупинятись, прилягати до землі і прислухатись, чи не чути яких звуків у терені. Підчас туману розшуки працюють так, як і вночі.

Відомості про ворога подають розшуки свому командирові умовленими знаками або рукою, крісом чи післанцем. Зустрівшись з ворогом, розшуки спокійно залягають на становище і спрямовують свій вогонь на ворога, не перериваючи його, вогню тобто, аж поки відділ не розгорнеться до бою.

У кожному терені і в кожну пору дня розшуки мусять маскуватись. Короткозорі або з поганим слухом не можуть виконувати праці розшуків. Розшуки мусять пам'ятати, що не вони встановляють темп маршу, а головний відділ, і тому мусять повсякчасно тримати зв'язок з тилами.

В разі, якщо відділ затримався, розшуки виконують обов'язки польової стійки. Якщо відділ має обрати якесь місце для постою, розшуки старанно перешукують те місце. Якщо розшуки не перешукали його, відділ не може там зупинятися. Якщо після перешуку відділ зупинився на місці постою, то до того як він отабориться і виставить польові стійки, ці обов'язки виконують розшуки.

Розшуки звичайно йдуть без шоломів, бо шолом перешкоджає слухати. Також польовий виряд вони повинні залишити при відділі, бо він утруднює марш.

Праця розшуків дуже тяжка тому, що розшуки в кожному терені інакше працюють. Розшуки мусять пам'ятати, що завжди і в кожному місці чатує на них ворог. Одначе вони мусять іти рішуче вперед, без страху і без вагання.

хоч на безборонному населенню, – командир Вовчок наказав приготувати засідку, щоб гідно зустріти ворогів.

Другого дня вранці над'їхали німці зі сторони Ковля і Турійська. Їхню появу привітала наша засідка влучним скорострільним вогнем.

Почався бій. З нашого боку били гармати, кілька мінометів, кулемети й кріси. По німецькому боці вогонь не вгавав ні на хвилину та продовжувався весь час з однаковою силою. Їхня сила була, щоправда, тепер значно більша, як попереднього дня, і нараховувала близько 1000 осіб. Крім того, німці мали 2 танкетки й броневика, а з залізничого шляху повель – Турійськ стріляла з броневика автоматична гармата. Проте наші сили держалися міцно, не зважаючи ніяких втрат в той час, як ціле поле, де були німці, вкрилось трупами та важко раненими. Не дивно, отже, що все це роздразнювало німців та доводило їх до білої гарячки. Загальний стан німецького роздразнення підсилювало ще те, що автоматична гарматка з броневика, замість бити по повстанцях, била якраз по німецьких становищах.

Тимчасом наш наступ ставав щораз то настирливіший. Німці спершляку почали збиватись, немов безрадні барани у більші й менші гуртки, де їх викінчували влучними пострілами наші гарматки. Частина німців, відступаючи під градом куль, шукала захисту серед будинків села Радовичі.

Головна ж сила німців задержала все таки свої становища аж до кінця бою, який затягнувся до самого вечера. До цього змусила їх гостра заборона будь-якого відступу, хоча б це коштувало й дуже багато. Цілоденний бій дав нам поважні досягнення. Цей день закінчили німці такими втратами: понад 100 вбитими та багато раненими, наші гармати розбили їм одну танкетку та одне броневато.

В обох цих боях крім безстрашного командира Вовчка відзначились також сотенний 2—гої сотні, Банда, який, будучи раненим кулею в голову, далі провадив свою сотню в переможний бій, потім сотенний 1-шої сотні, Кубік, чотовий Деркач, скорострілець з 1—шої сотні, Каленик, який згинув, а не відступив з місця бою та ряд інших командирів і стрільців

Своєю гордою і наскрізь лицарською поставою у цих двох боях українські повстанці ще раз дали доказ своєї непоборности й здорового гарту в боротьбі з варварським наїзником.

В. Вишитий

ВПОРЯД ЗАМКНЕНОГО ЛАДУ

Останніми роками при організуванні українських збройних сил кілька разів встановлювано і друковано проекти муштрових команд, опертих на зразках з Визвольної Боротьби 1917—23 рр. Останній, що видержав пробу життя, український тимчасовий впоряд, затверджений військовим центром, як зобов'язуючий в Українській Повстанчій Армії — нижче подаємо:

1. Позір.
2. В лаві (бігом)—збірка.
3. В лаву („)—ставай.
4. В дволаві (бігом)—збірка.
5. В дволаву („)—ставай.
6. В тролаві („)—збірка.
7. В тролаву („)—ставай.
8. В ряді (бігом)—збірка.
9. В ряд („)—ставай
10. В дворяді („)—збірка.
11. В дворяд („)—ставай.
12. В похідній колоні (бігом)—збірка.
13. В похідну колону (бігом)—ставай.
14. Рівняй—вправо.
15. До лівого—рівняй.
16. Верни
17. Спочинь.
18. В колоні—спочинь.
19. На стан—відчисли.
20. До двох (трьох....)—відчисли.
21. Струнко.
22. Ходом—руш.
23. Довільний крок—руш.
24. Ходом.
25. Довільний—крок.
26. Бігом—руш.
27. Вільно.
28. Від ід—стій.
29. Направо—глянь.
30. Наліво—глянь.
31. Прямо—глянь.
32. Розій—дись.
33. Взад (допереду, вправо, вліво) — розій—дись
34. Сотня—руш. (Відділ прибиває
Направо—глянь
Ходом. (Відділ не прибиває)
(Або виняткова перед „Ходом"):
Прямо—глянь.
Спочинь. Вільно.
35. Сотня—стій (По „Сотня" відділ прибиває)
36. Ходом—руш. (Марш в поставі „Спочинь" по перших трьох кроках)
Струнко. (Відділ прибиває)
Направо—глянь і т. д., як вище.
37. Похідний—лад. (По команді „Вільно", щоб стихли і вишикувались).
38. Почесний—лад. (При парадах, замість „Струнко")
Направо—глянь і т. д., як вище.
39. Право (ліво)—руч.
40. Обер—нись.
41. Напрям вправо (вліво)—ходом руш.
Повний—крок.
42. Взад направо (наліво)—ходом руш. Повний—крок.
43. Напрям—самотне дерево—руш. (Поодинова команда).
Три останні команди з постави в місці.
Без поданих „Ходом" обов'язує „довільний крок".
44. Напрям вправо (вліво) Повний крок. (В марші)
45. Взад—направо (ліво). Повний—крок. (В марші)
46. Ряд—зправа (ліва)—руш. (З місця)
47. Ряд—зправа (ліва). (В марші)
48. Похідна колона зправа руш. (З місця)
49. Похідна колона зправа. (В марші)
50. В похідну колону—зправа (ліва).
51. В похідну колону зправа (бігом) — руш.
52. В тролаву (лаву) зправа (ліва) (бігом)—руш.

53. На ремінь — кріс.
54. На плече — кріс.
55. Почесть — дай.
56. До стопи — кріс.
57. На шию — кріс.
58. Перевісити — кріс.
59. Зняти — кріс.
60. Переложи — кріс.
61. Приладдя — підняти.
62. Приладдя — зняти.
63. В козли — кріс — зложи.
64. Взад (до переду, направо, ліво, при крісах) — розій—дись.
65. До — зброї.
66. За — кріс.
67. Долів.
68. Встань.
69. Клякни.
70. За мною.
71. Зійди—вправо (ліво).
72. До —молитви.
73. По —молитві.
74. До —присяги
75. По —присязі.
76. Рання зоря—встати.
77. Вечірня зоря—лягати.
78. Чоло—стій.
79. Збірка.
80. Ставай—вправо (ліво).
81. Ладуй—забезпеч.
82. Розладуй.

Завдання українського повстанця

„Здобудеш Українську Державу", — ось конкретне завдання кожного українця, а тим більше кожного українського повстанця. Щоб виконати це завдання, треба пройти тяжкий шлях боротьби з ворогами — займанцями. Перед кожним повстанцем довгі втомлюючі походи, небезпечні бої, життя повне невигод — відірване від нормальних людських умовин. Кожному повстанцеві прийдеться переживати голод, спрагу, й холод. Всі життєві труднощі мусить приймати повстанець без нарікань, бо робить він це в ім'я Великої Ідеї.

Для кращого виконання вояцьких обов'язків переводиться військові вишколи, ідеологічні лекції і т. п., що має підвищити його військові спроможності, загартувати його фізично й духово. Таких вишколів не сміє повстанець нехтувати — навпаки, він повинен старатись набути якнайбільше знання, щоб тим краще виконувати свої священні обов'язки супроти Батьківщини. Для планового і систематичного виконування завдань, праця в УПА нормується **наказами**. Тому наказ — святе для кожного повстанця слово. Виконування наказів — суть військової дисципліни, без якої не можна уявити собі ніякого війська.

В боях повстанець одважний, він не ховається за спину своїх друзів, пам'ятає завжди героїчні приклади нашої історії, наслідує постаті з наших днів боротьби. Вояцькі обов'язки виконує повстанець совісно, свідомий і гордий з того, що має змогу їх виконувати.

Сотенний **Свист**

Летіть, вітри

Летіть, вітри, на буйних крилах
Розносьте славу навкруги,
Летіть в міста і рідні села,
Летіть у степ і на луги.

В бурхливі села при дорозі,
Де звук несеться боротьби,
Летіть туди, де ще в знемозі
Катам схиляються раби.

Летіть ви скрізь по чистім полю,
Під синє небо—височінь,
Хай знають всі, що ми за волю,
За кращу долю поколінь!

Летіть, вітри, розносьте славу,
Яку в змаганні ми несем.
За Українську Державу
Нестримним походом ідем!

Не зломлять віри нам кайдани
Й могили свіжі по полях,
Бо волі дух на це змагання
Й Героїв чин—нам стелить шлях.

До зброї кличте всіх—до бою!
В ряди незламної УПА,
Що помстим меч над головою
Катам повісила вона.

Козак **Іван Барвінець**

[illegible] Сталіна і Гітлера, щоб врешті забезпечити йому вільне державне існування. Вперед цього завдання наказує українському народові бути

Огляд фронтових подій від 15.X до 20. XI. 43 р.

Завдяки великому опорові німців, більшовицький наступ стає щораз повільніший. У тяжких боях загнали більшовики всю Лівобережну Україну і перейшли в багатьох місцях Дніпро, на відтинку від гирла Прип'яті аж до Запорожжя. Спочатку здавалося, що найбільші успіхи на Правобережжі матиме більшовицький наступ у великому коліні Дніпра, на криворізькому відтинку. Там більшовики кинули велику кількість танків, піхоти та літаків. Вони поставили собі, очевидно, ціль — здобути криворізьке залізо. Однак німці протиставили тут їм також не менші сили і, після не бувало великих танкових боїв, відбили більшовицький наступ, знищивши навіть деякі оточені більшовицькі частини, що загрались вперед. Більшовики кілька разів поновлювали наступи біля Кривого Рогу, але всі вони були безуспішні. Тоді більшовицьке командування перенесло головний удар на київський відтинок. Узявши в перших числах листопада Київ, більшовики повели міцний наступ на Житомир і доволі несподівано для німців здобули це місто штурмом 13 листопада, вбиваючи таким робом великий клин у німецькі позиції. Німці кинули сюди багато запасових частин і вже 18 листопада створили й відбили від більшовиків Житомир та вели далі сильний наступ в напрямку Києва. Більшовики спішно стягають сюди свої запасові частини, щоб не допустити німців до Києва. Тимчасом розгорілись великі бої на півночі України, де більшовикам удалося взяти м.м. Річицю та Овруч (у болотах ріки Прип'яті) і м. Коростень (на південь від цих боїв). За Гомель уже кілька місяців точаться жорстокі бої. Не зважаючи на великий більшовицький натиск, німці цупко тримають це місто в своїх руках. Також за Крим, найдальше висунену на південь частину України, розгорілись поважні бої. Більшовики висадили кілька десантів біля Керчі і, зустрівши сильну німецьку оборону, створили на кількох клаптиках східного побережжя Криму рухомий фронт. У перших числах листопада, коли більшовики дійшли до гирла Дніпра, відрізавши Крим, вони почали успішно наступати з півночі. Але після перших досить великих успіхів їх німці відкинули міцними протиударами назад за Перекоп. На Московських землях сильні бої відбувалися на захід від Смоленська і біля м. Невель; ці бої, крім взаємного знищення, нічого нового не принесли. На інших відтинках східного фронту бойові дії мали виключно місцевий характер.

Підчас успішного більшовицького наступу, мабуть не випадково, а цілком свідомо, послабили союзники бомбардування Німеччини. Однак цей стан раптово змінився. Коли німці почали успішно стримувати більшовицький натиск, тоді знову почали великі повітряні з'єднання союзників громити німецькі міста. Сильно потерпіли від бомб Берлін, Бремен, Людвіксгафен, Мангайм і багато інших міст. Бомбардування щораз посилюється і засяг дій союзницьких літаків все більшає. Німці майже незначно і дуже рідко турбують своїми нальотами Англію, а в першу чергу Лондон.

На південному фронті майже без змін: союзницькі армії незначно просунулись на південно-італійському фронті вперед. Фронт стоїть біля рік Вольтурно і Сангро.

Повстанча армія особливо посилилась на території Югославії: більша частина цієї країни знаходиться в руках повстанців. Для боротьби з ними німці кинули великі сили, але не мали поважних успіхів, якщо не рахувати

(Продовження на 12-тій сторінці)

НА ПОЛІ СЛАВИ

У бою з німецькими наїзниками коло Висоцька на Поліссі згинув весною 1943 р. командир першої сотні Української Повстанчої Армії—**Перегіняк Гриць (Коробка, Довбенька),** що походив з Угринова Старого в Калущині (Галичина). Сл. п. Коробка, один із старих членів ОУН, був зразковим провідником і вояком, відважним та енергійним командиром. Він—один із творців визвольної Української Повстанчої Армії.

В червні ц. р. в бою коло Лаврова згинув геройською смертю повстанець **Данилюк Гриць** (Петро), родом з Полонки (Луччина). Прошитий ворожою кулею, він ще командував „вперед", і з цим словом на устах помер. У тому ж бою згинув неустрашимий кулеметчик **Чоркоморець** і чотовий **Звір.**

С. Заклятий.

ПОМСТИВСЯ

У друга Вишневецького з Житомирської области, що жив за більшовиків у Краснодарському краю, не раз горіла душа жадобою помсти над червоним катом, що ссав кров з українського народу. Та не було нагоди, щоб вилити свій гнів.

І от одного разу, коли друг Вишневецький як український повстанець бився з червоними під Пашками, він своєю незвичайною відвагою і холоднокровністю відплатив більшовикам за зневагу рідного народу. Вийшовши з хати, попав у руки червоним. Червоних було вісім, п'ятьох було з фінками, а трьох з автоматами. Вони відвели його від хати і почали допитувати. Один із них ударив його в лице. Тоді він вихопив тесака з рукава, де завжди його носив, і розрубав голову червоному. Потім схилився по фінку більшовика, але в ту мить підскочив другий червоний і з пістоля прострелив йому нижню шелепу. Вишневецький переполовинив йому черепа, а сам почав утікати. Червоні відкрили по ньому вогонь із фінок та автоматів. Поранено його у праву руку і праву ногу, але йому вдалося відбігти понад кілометр від червоних. Коло одної хати він зомлів. Але його зразу підхопили рідні люди. Після восьми тижнів він почував себе здоровим і тепер вже бореться в лавах Української Повстанчої Армії.

Так помстився друг Вишневецький над своїми катами, що витягали колись жили з українського народу і ще намагаються пити кров з його синів. На прикладі друга Вишневецького не один навчиться, як треба битися з катами, хоч їх інколи буває вдесятеро більше.

Єдиний шлях для здійснення наших цілей—це боротьба українського народу і всіх інших поневолених народів проти імперіялізмів Берліну й Москви, яка приспішить поразку обох імперіялізмів та через національні революції поневолених народів доведе до відбудови їх національних держав.

З постанов III Надзвичайного Великого Збору Організації Українських Націоналістів

Огляд фронтових подій від 15.X до 20.XI. 43 р.

(Закінчення з 10-ої сторінки)

відбиття кількох прибережних міст та островів на Адрійському морі. Міцніє повстанчий рух на території Італії, Греції, Альбанії і навіть починає проявлятися в Румунії та Мадярщині. На території інших окупованих Німеччиною країн постійно збільшується кількість саботажів, зростають ряди підпільних борців з німецьким терором.

На Тихому океані біля Соломонових островів після затишшя розпочалися знову великі повітряні і морські бої між японцями та англо-американцями недалеко острова Бугенвіль. За японськими даними, союзники мали в цих боях великі втрати у воєнних кораблях. Союзники цих втрат не підтвердили, але й не заперечили. На китайському фронті японці знову повели наступ і в тяжких боях заняли декілька міст в центральних провінціях Китаю.

Вироки Революційного Трибуналу

За зраду — смерть!

Останнім часом зі зростом сили та авторитету Української Повстанчої Армії, як єдиного виразника волі українського народу в боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу — посилились спроби ворожих агентур підірвати довір'я українського народу до УПА, яким він безмежно наділив свою армію, а то й безпосередньо шкодити УПА через своїх агентів.

Ці намагання московських більшовиків та німецького гестапо завчасу відомі Службі Безпеки і вона їх успішно ліквідує.

На услугах ворожих агентур працюють ще досьогодні деякі українці з походження та ведуть далі свою каїнову роботу.

Не маючи змоги, з добре зрозумілих причин, постійно повідомляти українське громадянство про тих зрадників і запроданців, Служба Безпеки подає до відома, що арештований на підставі зібраних матеріялів органами СБ — Михайло Тарнавський з Володимира, — останньо Ковельсько-Володимирський Єпископ Мануїл Автономної Православної Церкви, був на послугах німецького гестапо, а до червня 1941 року на службі більшовицького НКВД, в якому працював під псевдом „Гром" та „розробляв" справи українських націоналістів, зокрема по обвинуваченню братів Пуксів, Шевченка, Денисюка і багатьох інших.

Під німецькою займанщиною доносив на свідомих українських громадян, в останній час на відомих діячів з Володимира, які після попередження органами СБ мусіли завчасу втікати з міста.

Будучи в слідстві, арештований признався до закидуваних йому злочинів, підтвердив факт співпраці з ворожими агентурами та подав широко про свою агентурну діяльність. Показані йому оригінали або копії доносів приняв за свої і склав щодо цього свої письмові заяви, які у свій час будуть подані до прилюдного відома.

Революційний Трибунал Української Повстанчої Армії на своєму судовому засіданні від 11 вересня 1943 р. визнав згаданого Михайла Тарнавського з Володимира — Єпископа Мануїла Автономної Православної Церкви, підпорядкованої Москві, винним у зраді українського народу та ворожій діяльності і засудив його на смерть через повішення.

Присуд Революційного Трибуналу затвердили відповідні чинники і вирок виконано.

Служба Безпеки УПА.

Постій, 25 вересня 1943 р.

Друкарня Української Повстанчої Армії ім. Б. Хмельницького.